A°. 1827. N°. 23.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 22 Februarij.

PARYS, den 17. Februarij.

De minister *de Villèle* en de minister van justitie hebben beiden in de kamer der afgevaardigden het woord gevoerd, ten einde het ontwerp van wet betrekkelijk de politie over de drukpers te verdedigen. Geen van beiden heeft het echter ondernomen om te antwoorden op hetgeen de heer *Benjamin Constant* heeft aangemerkt, nopens hunne tegenstrijdige voorstelling van den staat van Frankrijk.

De minister *de Villèle* heeft voornamelijk beweerd, dat het ontwerp niet door de gewilde priester-partij is voorgeschreven; maar met vrijen wil is gemaakt, en dat het eenige doel is, om aan de losbandigheid der drukpers, welke het land dreigt te beroeren, een einde te maken. De minister van justitie, van zijnen kant, heeft trachten aan te toonen, dat de tegenwoordige wetgeving op het stuk der drukpers volstrekt ongenoegzaam is, om de schroomelijke misbruiken van de vrijheid der drukpers te keer te gaan. Hij heeft zich wijders op den heer *Benjamin Constant* zoeken te wreken, door hem, in eene figuur op het einde zijner redevoering, als een volksberoerder voor te stellen. De heer *Constant* is hem het antwoord niet schuldig gebleven; maar de meerderheid, welke den minister eenige voldoening scheen te willen verschaffen, heeft zulk een vervaarlijk geraas gemaakt, dat zijne woorden slechts door weinigen zijn verstaan geworden. De ministers toonen genegenheid, om een gedeelte der veranderingen, welke de commissie, met het voorloopig onderzoek des ontwerps belast geweest, heeft voorgesteld. De heer *Labbeij de Pompières* zeide schertsender wijze, dat eene tot dus verre bij het menschdom onbekende liefde de ministers had vermeesterd; dat hunne zucht voor de vrijheid der drukpers zoo ver ging, dat zij die door hun aaijen wilden verstikken; zoo als de aap, naar men zegt, doet bij het omhelzen zijner jongen. Hij zinspeelde daarbij blijkbaar op hetgeen de minister van justitie in den *Moniteur* heeft doen plaatsen, dat het ontwerp eene wet der liefde was. — Naar den geest, dien de meerderheid in de kamer toont, moet men gelooven, dat het ontwerp, eenigzins gewijzigd, wel zal worden aangenomen. De voornaamste hoop op het afweren der wet berust op de kamer der pairs.

— Men heeft heden berigten uit Londen tot den 15. dezer. Den vorigen dag had de minister *Canning* weder sterke hoofdpijn ondervonden, waaraan hij reeds veel geleden heeft. Men had het derhalve raadzaam geacht, den geneesheer *Holland* naar Brighton te zenden, om sir *Mathew Thierneij*, in deszelfs behandeling van den heer *Canning*, bij te staan. Den 15. had men echter gunstigere berigten aangaande den lijder ontvangen.

'S GRAVENHAGE, den 18. Februarij.

De Scheveningsche pinken, welke, tot hiertoe, altijd ter beschikking van het ministerie van marine in het Nieuwe Diep gelegen hebben, en door de onzekerheid alleen terug gehouden zijn, naar Helgoland te vertrekken, zullen eerstdaags naar Scheveningen terug keeren, aangezien, volgens de laatste berigten, Z. M. schip *de Waterloo* den 6. dezer van Helgoland naar Cuxhaven zou zeilen, en hoogstwaarschijnlijk zich thans aldaar bevindt, om hetgeen aan deszelfs tegenwoordig noodtuig ontbreekt, bij te zetten, ten einde, zoodra de gelegenheid zich aanbiedt, naar het vaderland weder te keeren. In dat geval, zal welligt de bijstand der platboomde pinken, tot ontscheping der troepen en goederen kunnen noodig zijn, waartoe de heer *Varkevisser* en zijne Scheveningers ten volle bereid zijn.

Van den 19. Februarij.

Men verneemt, dat bij het ministerie van Marine en Kolonien berigten van Hamburg en Cuxhaven zijn ingekomen, dat de luitenant ter zee van de 1. klasse, *Berkhout Molenaar*, behoorende tot de equipage van het in het Nieuwediep liggende wachtschip Zeeland, welke, op den 20. Januarij ll., met eene zierikzeesche vischsloep, genaamd de Vrede, schipper *Maarten Abeele*, buiten om van de reede van Texel, naar het alstoen bij Helgoland liggende schip van oorlog Waterloo is vertrokken, werkelijk bij dat schip is geweest, en door den kapitein ter zee *van Daalen*, hetzelve schip kommanderende, naar Cuxhaven is gezonden, ten einde te onderzoeken, of de Elbe vrij van ijs was; dat gemelde luitenant dan ook met de voorschreven sloep, den 1. dezer, te Cuxhaven aangekomen zijnde, den 6. daaraanvolgende weder, van daar naar het schip Waterloo is vertrokken, om van zijne bevinding aan den kapitein ter zee *van Daalen* rapport te doen. (*Staats-Courant.*)

— Het hof van assises heeft, in de zitting van den 13. dezer, zich met de behandeling eener zaak bezig gehouden, welke zeer aandoenlijk was; eensdeels, omdat de straf des doods tegen de daden, waarvan de beschuldigden waren aangeklaagd, door de wet bepaald was; anderdeels, omdat tusschen de beide beschuldigden de betrekking bestond van vader en dochter.

De daadzaken komen kortelijk hier op neder:

In de jaren 1825 en 1826, had de beschuldigde *Hermanus van Es*, platedwerker te Delft, van tijd tot tijd zich opgehouden met het vervaardigen van valsche guldens, circa 30 in getal. Hij bediende zich daartoe van instrumenten, welke hem in zijn beroep te pas kwamen.

Met deze valsche guldens had hij telkens zijn dochtertje, *Johanna Petronella van Es*, de tweede beschuldigde, naar 's Gravenhage, of ook wel naar Rotterdam gezonden, om die te zijnen behoeve uit te geven.

Deze had daaraan dan ook voldaan, en terwijl zij wist, dat die valsche guldens door haren vader waren vervaardigd, had zij dezelve bij onderscheidene winkeliers in betaling gegeven, steeds weinig bestedende, om zoo veel meer gewisseld geld te huis te kunnen brengen.

De voormelde daadzaken werden door den beschuldigden *Hermanus van Es* beleden, terwijl hij tot zijne verschooning bijbragt, dat hij alleen uit groote armoede tot die daden was gekomen, en dat hij dit middel, om nu en dan wat brood te verkrijgen voor zijne vrouw en vijf kinderen, niet, dan in den hoogsten nood had te baat genomen.

Ook erkende de tweede beschuldigde, *Johanna Petronella van Es*, dat zij de valsche guldens, des bewust, had uitgegeven, doch dat zij zulks had gedaan uit gehoorzaamheid aan den last haars vaders, en omdat zij hare zusjes en broertjes geen honger kon zien lijden.

Na den afloop der debatten, requireerde de advocaat-generaal *Huygens*, namens den procureur-generaal, dat het hof den eersten beschuldigden, *Hermanus van Es*, zou schuldig verklaren aan het namaken van zilveren muntspecien, in dit Rijk wettiglijk gangbaar; en de tweede beschuldigde, *Joanna Petronella van Es*, van, met bewustheid, te hebben deelgenomen aan het in dit Rijk in omloop brengen en uitgeven van de voorschreven nagemaakte zilveren muntspecien, en dat het hof ten aanzien dezer laatste beschuldigde (aangezien dezelve tijdens het plegen van het feit nog geene 16 jaren bereikt had) zou verklaren, dat zij *met oordeel des onderscheids* had gehandeld; dat, dienvolgens, de eerste beschuldigde zou worden veroordeeld tot de doodstraf met het koord, en de tweede tot eene opsluiting in een huis van correctie, voor niet meer dan twintig jaren.

De verdediger van *Hermanus van Es*, de advocaat *van der Brugghen*, gaf te kennen, dat de ontwijfelbare bewijzen der misdaad, benevens de confessie des beschuldigden, te eenenmale alle middelen van verdediging benamen, doch hij vertrouwde op 's Konings genade tot remissie van de doodstraf, welke het hof wel verpligt zou zijn, om tegen den beschuldigden uit te spreken.

De advocaat van de tweede beschuldigde, de heer *Piepers*, stelde twee punten van verdediging voor. Vooreerst, dat deze beschuldigde niet gehandeld zou hebben met oordeel des onderscheids, bewerende, dat de wet hiermede niet in het algemeen bedoeld zou hebben het onderscheid te kennen tusschen goed en kwaad, maar dat dezelve bepaaldelijk zou vorderen het begrip te hebben van de grootheid en hoedanigheid van het kwaad, en dat zoodanig besef bij deze beschuldigde niet zou hebben bestaan. Ten tweede, dat de beschuldigde door eene hoogere magt, waaraan zij geen wederstand kon of mogt bieden, tot de haar ten laste gelegde daden zou zijn genoodzaakt geweest; terwijl hij vermeende den last des vaders, en wel op oogenblikken, dat er hongersnood in huis was, in den geest der wet, als eene morele overmagt te moeten beschouwen.

De pleijdooijen ten 4 ure geëindigd zijnde, werd de uitspraak van het hof bepaald op den volgenden dag ten 1 ure; als wanneer de beschuldigde *Hermanus van Es* werd verklaard schuldig te zijn aan het namaken van zilveren muntspecien, in dit Rijk wettelijk gangbaar, en veroordeeld om op het schavot aan eene galg met de koord te worden gestraft, dat er de dood na volgt; en *Joanna Petronello van Es* schuldig verklaard van, met bewustheid, te hebben deel genomen aan het in dit Rijk in omloop brengen en uitgeven van de voorschreven nagemaakte zilveren muntspecien; dat zij gehandeld had zonder oordeel des onderscheids, en mitsdien geacquitteerd van de tegen haar ingebragte beschuldiging, met last, dat zij aan hare naastbestaanden zou worden teruggegeven.

Na de uitspraak van dit arrest, werd deze plegtige zitting, door den president, met eene zeer schoone en treffende aanspraak aan de beschuldigden, gesloten.

ARNHEM, den 21. Februarij.

Volgens een berigt uit Alkmaar, van den 20. dezer, heeft de heer *Molenaar*, officier der marine, zich naar 's Gravenhage begeven, met de tijding, dat de *Waterloo* Zaturdag middag voor Terschelling, 8 mijlen van land, zeilende was. Alles was aan boord wel. Tot adsistentie had de *Waterloo* bij zich 7 vischhoekers en een visschers-sloep. Indien de wind oost bleef, zouden de schepen den 21. te Egmond ten anker komen; west wordende dan in Texel; doch zoo de eerste langer aanhield, zoude men naar de Engelsche kust stevenen.

— Gisteren is een tienjarig zoontje van een der ingezetenen dezer stad overreden en aan de wonden, die het ontving, spoedig daarna gestorven.

— De *Oostenrijksche Beobachter* meldt, dat het niet erkennen der titels van eenige Fransche maarschalken daaraan toe te schrijven is, dat die titels herkomstig zijn van leenen, die *Buonaparte* had gesticht en vervielen toen de landen, waarin zij gevestigd zijn, ophielden tot Frankrijk te behooren. De Oostenrijksche gezant te Parijs heeft zich, volgens den *Beobachter*, naar de beginselen van het volkenregt gedragen, welke hij verpligt is te verdedigen.

— Volgens berigten uit Zwitserland, van den 13. dezer, is er in Graauwbunderland zulk eene menigte sneeuw gevallen, dat gedurende verscheidene weken alle gemeenschap gestremd was.

Uit Stuttgardt schrijft men mede van de groote menigte sneeuw, die in Wurtemberg gevallen is, zoo dat op sommige plaatsen de kanten der gebaande wegen door de sneeuw eene mans lengte hoog waren.

Uit Baden en andere deelen van Duitschland heeft men dergelijke berigten.

— Volgens tijdingen uit Corfu van den 20. Januarij, maakte *Ibrahim*-pacha te Modon eene expeditie gereed, welke men dacht dat voor Candia bestemd was, om *Reschid*-pacha te hulp te komen. Zoodra de Grieksche regering te Napoli di Romania daarvan is verwittigd geworden, heeft zij besloten een eskader uit te zenden, om *Ibrahim* in het oog te houden.

Mengelwerk.

VERGELIJKING VAN HET THANS VOORGESTELDE ONTWERP VAN WET, OP DE ZAMENSTELLING DER REGTERLIJKE MAGT, MET DIE VAN HET JAAR 1820.

Het is bekend, dat, op den 27. Maart 1820, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn aangeboden twee ontwerpen van wetten, het eene houdende *algemeene bepalingen op het beleid der justitie*, en het andere, regelende *de zamenstelling, de magt en het regtsgebied van het opperste geregtshof voor het Rijk:* en vervolgens op den 26. April 1820 een derde ontwerp omtrent *de zamenstelling, de magt en het regtsgebied der provinciale geregtshoven, en der arrondissements regtbanken:* — alsmede dat, ten gevolge van de aanmerkingen, door de Tweede Kamer der Staten-Generaal, bij het onderzoek in derzelver afdeelingen op de twee eerstgenoemde ontwerpen gemaakt, deze laatste van wege den Koning ingetrokken, en op den 20. Mei 1820 twee andere in derzelver plaats ingezonden zijn: en het derde genoemde ontwerp, om dezelfde redenen terug genomen zijnde, insgelijks op den 26. Mei 1820 door een ander vervangen is; en eindelijk, dat, na voleindigd onderzoek en in het openbaar gevoerde beraadslagingen, alle deze voorgestelde ontwerpen door de Tweede Kamer der Staten-Generaal verworpen zijn, het 1. op den 2. Junij 1820 met 79 tegen 18 stemmen, het tweede op denzelfden dag met 76 tegen 21 stemmen en het 3. op den 5. Junij 1820 met 80 tegen 8 stemmen.

De redevoeringen van de leden der gezegde Kamer, welke destijds bij

die belangrijke beraadslagingen voor en tegen die voorstellen het woord hebben gevoerd, zijn destijds door de dagbladen niet medegedeeld geworden, maar de algemeene verslagen, door de centrale afdeelingen nopens dezelve uitgebragt, zijn in de Staats-Couranten van 5. en 6. Junij 1820, No. 129 en 132 te lezen, en doen onderscheidene redenen kennen, welke het den vertegenwoordigers des volks ten pligt hebben gemaakt, hunne goedkeuring aan die ontwerpen niet te schenken, en daardoor het ongeduldige verlangen des volks naar de regterlijke organisatie, en vooral naar de daarstelling van eenen Hoogen Raad nog langer onbevredigd te laten. Sedert zijn er bijkans zeven jaren verloopen. Men mag verwachten, dat de ministers en verdere raadslieden des Konings, van de inlichtingen, door dat onderzoek en die beraadslagingen der vertegenwoordigende vergadering, aangaande het verlangen des volks, betrekkelijk dat onderwerp gegeven; zich ten nutte zullen gemaakt, en het ruime tijdvak van bijkans zeven jaren vlijtig zullen besteed hebben, om eene andere wet te ontwerpen, bij welke aan de billijke verlangens der vertegenwoordigende vergadering voldaan, en de gebreken van de voorgaande ontwerpen verbeterd worden; ten einde met eenigen grond te kunnen verwachten, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal, welke niet uit grilligheid, veel minder uit zucht tot tegenstreven, maar alleen uit zuiver pligtbesef, zich hares ondanks genoodzaakt zag, de vorige voorstellen te verwerpen, voor zich vrijheid vinde om dit voorstel aan te nemen. En uit dien hoofde kan het niet onbelangrijk worden geacht, die vroegere voorstellen met het tegenwoordige te vergelijken, en daarbij te onderzoeken in hoe verre bij het laatste aan de aanmerkingen door de vertegenwoordigers op de eersten gemaakt, en hunne verlangens bij derzelver verwerping geuit, voldaan is; ten einde daaruit te berekenen of dit voorstel door de Tweede Kamer al dan niet aangenomen zal *kunnen* worden. *Zal kunnen worden* zeggen wij, want de tegenwoordige Tweede Kamer der Staten-Generaal van het koningrijk der Nederlanden is in onkreukbaarheid en onafhankelijkheid dezelfde als die van 1820; de eerste koestert even veel eerbied voor den afgelegden eed, stelt even veel prijs op de aan haar toevertrouwde belangen des volks, en ijvert even standvastig voor het handhaven der grondwet als de laatste in 1820 heeft gedaan; en alzoo is het als zeker vooruit te zien, dat ook de eerste zwarigheid zal maken aan te nemen, hetgeen de laatste gemeend heeft te moeten verwerpen.

De bedoelde vergelijking hier volledig en in alle bijzonderheden in te stellen is eene volstrekte onmogelijkheid, vermits dezelve genoegzame stof voor een geheel boekdeel zoude opleveren. Voor het oogmerk van dit geschrift kan het reeds voldoende worden geacht, het belangrijke derzelve herinnerd, en anderen tot het bewerkstelligen derzelve bewogen te hebben, en daarom vooral meent de schrijver te kunnen volstaan met enkele der gewigtigste punten slechts aan te stippen.

1°. In 1820 heeft de kamer haar leedwezen te kennen gegeven, dat de voordragt zoo onvolledig was, en het verlangen geuit, dat vooraf de aanbieding van al hetgeen tot het wetboek van de regterlijke organisatie behoort, zoude plaats vinden, of eene transitoire wet, om den loop der zaken, in afwachting van de overige wetboeken, te regelen, zoude worden aangeboden. Aan dat verlangen is niet voldaan, en alzoo blijft deze zwarigheid ook dit voorstel in den weg staan.

2°. De regtsmagt van den Hoogen Raad wordt in de drie voorstellen zeer verschillend omschreven en beperkt:

In het Ontwerp van 27 Maart 1820.

A. 5. De Hooge Raad oordeelt ter eerster instantie:

1°. Over alle actien, waarin de Koning de leden van het koninklijke huis, of de Staat als gedaagden worden aangesproken, met uitzondering der reëele actien, die voor den gewonen regter worden behandeld.

2°. In zaken waarin de hoofden der ministeriele departementen en de hoofden of leden van eenige openbare administratien, aan den Koning onmiddelijk verantwoordelijk zijnde, mitsgaders de commissarissen des Konings in de provincien (gouverneurs) ter zake hunner administratie in regten betrokken worden.

3°. Over alle jurisdictie questien, welke betrekking hebben tot de regtsmagt.

a. Van alle justitiele autoriteiten, welke niet behooren onder hetzelfde provinciaal geregtshof.

b. Van eenig provinciaal geregtshof of eenige regtbank, onder hetzelve ressorterende.

c. Van eenig provinciaal geregtshof of regtbank en het hoog militair geregtshof of eenigen anderen militairen regter.

Onder de actien tegen den Staat worden ook begrepen de zoodanige, waarbij de gemeene lands kollegien, ontvangers, rentmeesters of andere agendarissen in derzelver kwaliteit worden aangesproken.

Door reële actien worden hier verstaan, enz.

In het Ontwerp van 20 Mei 1820.

A. 5. De Hooge Raad oordeelt ter eerster instantie:

1°. Over alle actien, waarin de Koning, de leden van het koninklijk huis of de Staat als gedaagden worden aangesproken, met uitzondering der reëele actien, die voor den gewonen regter worden behandeld.

2°. Over alle jurisdictie questien, welke betrekking hebben tot de regtsmagt.

a. Van alle justitiele autoriteiten, welke niet behooren onder hetzelfde provinciaal geregtshof.

b. Van eenig provinciaal geregtshof of eenige regtbank, onder hetzelve ressorterende.

c. Van eenig provinciaal geregtshof of regtbank, en het hoog militair geregtshof of eenigen anderen militairen regter.

Door reëele actien worden hier verstaan, enz.

In het Ontwerp van 24 Januarij 1827.

A. 99. De Hooge Raad oordeelt ter eerster instantie:

1°. Over alle regtsvorderingen, waarin de Koning of de leden van het koninklijk huis als gedaagden worden aangesproken.

2°. Over alle regtsvorderingen, in welke de Staat als gedaagde wordt aangesproken, uitgezonderd die, welke 's Rijks belastingen betreffen.

Niettemin moeten de zakelijke regtsvorderingen voor den gewonen regter worden gebragt.

A. 3. Wanneer in zaken, aanhangig voor den burgerlijken regter, het administratief gezag beweert, dat de regterlijke magt niet bevoegd is, om van het geschil kennis te nemen, maar dat dezelve tot het administratief gezag behoort, zal de regter, bij wien deze exceptie wordt voorgesteld, zich onthouden verder van de zaak kennis te nemen, tot dat daaromtrent zal zijn beslist, en het openbaar ministerie bij de regtbank zal de stukken van het geding, met bijvoeging van zijne wijze van beschouwing, dadelijk aan den Hoogen Raad inzenden.

A. 4. De Hooge Raad zal de zaak in vereenigde kamers onderzoeken, en dezelve met een gemotiveerd advijs aan den Koning verzenden; welke over het geschil, van bevoegdheid zal beslissen.

Het onderscheid tusschen deze drie voorstellen is zeer aanmerkelijk: men herkent daarin den gewonen gang van alle aanmatigingen. In het eerste voorstel erkennen de ministers dat zij, overeenkomstig de grondwet, met alle hunne onderhoorigen, ter zake hunner administratien, voor den Hoogen Raad teregt moeten staan, en bevestigen, bij opzettelijke uitlegging, dat deze de zin is van art. 179 der grondwet. In het tweede voorstel spreken zij van zich en de hunnen niet, en houden die erkentenis en uitlegging opzettelijk terug; en in het laatste voorstel laten zij het daarbij niet blijven, maar durven daarin het vroeger erkende ronduit loochenen, zich zelven en de hunnen aan het gebied der regterlijke magt onttrekken, terwijl zij den Koning en het koninklijke huis onder hetzelve laten zuchten; en voor den schijn aan den Koning eene regtsmagt over de zaken hunner administratien opdragen, welke aan de grondwet ten eenemale vreemd is. Hoe de ministers zich met mogelijkheid kunnen vleijen, dat de leden der Tweede Kamer, voor dat alles blind, zouden kunnen goedkeuren, dat de regterlijke magt, op deze wijze van haar belangrijkst regt beroofd, en de grondwet opzettelijk verkracht wierd, valt moeijelijk te begrijpen: gemakkelijk daarentegen zal ieder beseffen, dat het volk volkomen gerust is, dat deszelfs vertegenwoordigers zelfs niet in de verzoeking zullen komen, om met zoodanig voorstel genoegen te nemen, vermits zij in 1820 luisterrijk hebben bewezen, ook op dit stuk de ware belangen des volks te doorgronden, en gezind te zijn om hetzelve te bewaren, bij hetgeen de grondwet aan hetzelve toezegt.

3°. In 1820 was een gedeelte der vertegenwoordigers van het volk van gevoelen, dat de aanwijzing der steden, in welke de hoven en regtbanken zitting zullen houden, in de bepalingen der wet behoort te worden opgenomen; een ander gedeelte oordeelde dat ten minste vastgesteld diende te worden, dat, na de aanwijzing deswege door den Koning te doen, geene verandering hoe genaamd daarin zoude mogen plaats vinden, dan krachtens eene wet, uitgezonderd in gevallen van dringende noodzakelijkheid. Geen van beiden is bij dit voorstel gedaan: en alzoo is dat verlangen niet bevredigd.

4°. Art. 24 van het 1. voorstel van 20 Mei 1820, luidde: *Alle regterlijke kollegien en ambtenaren, zonder onderscheid, zijn gehouden en verpligt, den Koning en het departement van justitie te dienen van berigt, consideratien en advies, wanneer zulks gevorderd wordt.* Eene der afdeelingen heeft het verlangen geuit, dat in het artikel uitdrukkelijk wierd vermeld, dat de consideratien en adviesen, door het departement van justitie te vragen, niet ten onderwerp zullen kunnen hebben, bijzondere gedingen voor de regtbanken hangende, of gewezen vonnissen, hetwelk te minder noodig is ten opzigte der laatsten, dewijl deze de beweegredenen bevatten, op welke zij gegrond zijn. Desniettegenstaande is die beperking niet opgenomen in art. 25 van dit voorstel.

5°. Art. 25 van het 1. voorstel van 20 Mei 1820 luidde: *Alle de officieren van het openbaar ministerie, zonder onderscheid, zijn bovendien verpligt, om de bevelen na te komen, welke hun in het beleid der goede justitie en politie, door den Koning, of zijnentwege door het departement van justitie, zullen worden gegeven.* Eene der afdeelingen heeft verlangd, dat de Koning, die het regt van gratie heeft, nimmer de werking der openbare strafvordering kunne verzwakken. Eene andere afdeeling heeft de vrees aan den dag gelegd, dat door de te algemeene uitdrukkingen van het artikel, de officieren van het openbaar ministerie gehouden zouden zijn tot het volbrengen van bevelen, welke eenigermate willekeurig zouden kunnen zijn, terwijl de uitoefening van hun ambt bij de wet moet geregeld worden, welke zij alleen moeten nakomen; en daarom heeft dezelve verlangd, het artikel zoodanig gewijzigd te zien, dat nimmer deze ambtenaren verpligt wierden, af te wijken van de wettelijke bepalingen, welke hen betreffen, hetgeen vooral te vreezen is, zoodra er tijdelijke regters zijn, welke zouden moeten toegeven aan de rekwisitoren van het openbaar ministerie. En niettegenstaande dat alles houdt art. 8 van dit voorstel niets meer in dan dit: *De ambtenaren bij het openbaar ministerie zijn verpligt de bevelen na te komen, welke hen in het beleid der justitie en politie, van wege den Koning, zullen worden gegeven.*

6°. Art. 37 van het 1. voorstel van 20 Mei 1820 luidde: *De Koning heeft de bevoegdheid, om, ten aanzien van de verdeeling der regterlijke kollegien, in de kamers of afdeelingen, derzelver inwendig bestuur, de regeling van de werkzaamheden der leden, van de officieren van het openbaar ministerie en van alle beambten en suppoosten, bij het justitie-wezen, gelijk mede van de advokaten en procureurs, en de eeden, door een en ander van hunnentwege af te leggen, bij bijzondere instructien of reglementen van orde alle noodige voorzieningen vast te stellen overeenkomstig de algemeene beginselen, in deze wet en in de wetten op de manier van procederen, in civile en criminele zaken, vervat.* Twee afdeelingen zijn van oordeel geweest, dat dit artikel niet noodzakelijk is, uit hoofde de regterlijke magt uit de wet ontspringt, en derhalve al, wat daartoe betrekking heeft, ook uit de wet moet voortvloeijen. Eene andere afdeeling heeft in denzelfden geest aangemerkt, dat de inhoud van den eed, door de advokaten en prokureurs af te leggen, slechts door de wet kan bepaald worden. Desniettegenstaande luidt art. 22 van dit voorstel: *Alles, wat de wijze van eedaflegging, het costuum der onderscheidene regterlijke ambtenaren, de afwezenheid, de afwisseling en de orde van den inwendigen dienst van den Hoogen Raad, gelijk mede van de hoven en regtbanken, de advokaten, pleitverzorgers en regtsbedienden aangaat, zal bepaald worden bij reglementen van openbaar bestuur;* hetwelk de ministers de handen nog ruimer laat, en niet meer bindt *aan de algemeene beginselen dezer wet, noch aan die van de wetten op de manier van procederen, in civile en criminele zaken.*

7°. Vele leden hebben, ten opzigte van art. 3 van het 2 voorstel van 20 Mei 1820 verklaard, niet te kunnen aannemen de grondwettigheid van het verbod om regterlijke en wetgevende betrekkingen te vereenigen, en desniettegenstaande is dat verbod in art. 12 van dit voorstel weder opgenomen.

8°. In art. 20 van dat 2. voorstel van 20 Mei [illegible] zoldigingen van de leden van en ambtenaren bij den Hoogen Raad voorgedragen, en die van den voorzitter gesteld op ƒ 8000:- hetwelk in eenige evenredigheid staat tot de bezoldiging van den vice-president, aldaar gesteld op ƒ 6000:- en die der leden op ƒ 5000:-

In den staat B bij het tegenwoordige voorstel gevoegd, worden den voorzitter ƒ 15000:-, den vice-president ƒ 6000:-, de leden ƒ 5000:- toegelegd. Waarom die aanzienlijke verhooging van ƒ 8000:- tot ƒ 15000:- voor den president, en dat in deze dagen van bezuiniging? Is het omdat men van ƒ 8000:- met zijn gezin niet onbekrompen leven kan, zoo als het eenen ambtenaar van dien rang betaamt? neen, zoo dolzinnig hoog is de weelde in dit rijk nog niet gestegen. Is het omdat de Staten-Generaal deze bezoldiging als te gering verworpen hebben? daarvan is in het verslag der centrale afdeeling niets te vinden. Zoude het ook kunnen zijn omdat de tegenwoordige eerste president van het hoog geregtshof in 's Hage deszelfs blik op dezen post wel heeft gelieven te vestigen, en gemeend heeft daarbij den regel te moeten naleven, *proximus sum egomet mihi;* hetwelk is, overgezet zijnde: *die het digst bij het vuur zit, warmt zich het best.* Hoe het daarmede ook moge gelegen zijn, men houdt het voor zeker, dat de vertegenwoordigers des volks deze verandering voor geene verbetering zullen groeten, vermits een voorzitter niets meer moet zijn dan een *primus inter pares*, voor zijne meerdere bemoeijenissen iets beter beloond, maar geenszins een vorst onder zijne raden; en niets nadeeliger is voor de uitoefening der regtvaardigheid, dan dat derzelver handhavers, in weelde en wellust zich badende, of door trotschheid of vadsigheid verlamd worden.

Den prokureur-generaal was vroeger toegelegd *f* 7500 : -, thans *f* 10,000: de griffier daarentegen is van *f* 5000 : - verminderd op *f* 4000 : -, terwijl zijne substituten op *f* 2500 : - zijn blijven staan: welke regelmaat heerscht in dat alles?

9°. Ten opzigte van het derde ontwerp van 26 Mei 1820, hebben zich *alle* afdeelingen verklaard tegen het instellen van een hof voor elke provincie, en tot staving van dat gevoelen verschillende redenen bijgebragt; als: de onmogelijkheid om het benoodigd getal personen te vinden, geschikt tot het vervullen van den post van raadsheer; gelijke onmogelijkheid, om eene balie, dien naam waardig, bij ieder hof te hebben; de zekerheid, dat verscheidene hoven tot werkeloosheid gedoemd zullen zijn, door gebrek aan zaken; de bijzondere gemakkelijkheid der communicatien tusschen verscheidene provincien van het koningrijk, waarvan men nogthans Luxemburg moet uitzonderen, dat een afzonderlijk hof vereischt; het belang van de schatkist, welke eene wijze spaarzaamheid vordert; eindelijk de onaannemelijkheid van het beginsel, op hetwelk alleen het instellen van zulk een groot aantal hoven gegrond schijnt te zijn, dat, namelijk, van alle de criminele en correctionele zaken bij de provinciale hoven te brengen.

Alle deze redenen zijn nog heden ten dage van volledige klem, en desniettegenstaande luidt art. 65 van dit voorstel: *in iedere provincie bestaat een provinciaal geregtshof.*

10°. Lezenswaardig zijn de gronden, op welke de meergenoemde centrale afdeeling, in het aangehaalde algemeene verslag, omtrent het laatste voorstel van 1820 betoogt, dat het criminele regtsgebied aan de arrondissements-regtbanken behoort opgedragen te worden; en desniettegenstaande bepaalt art. 76 van dit voorstel: *De provinciale hoven zullen insgelijks raauwelijks en zonder hooger beroep kennis nemen van alle criminele zaken, in hunne provincie voorvallende, met uitzondering alleen van de zoodanige, welke tot de regtsmagt van den Hoogen Raad, of in de provincie Holland tot die van de criminele regtbank te Amsterdam behooren.*

11°. Drie afdeelingen hebben opgemerkt, dat de benoeming der regters in de arrondissements regtbanken niet onmiddelijk tot de koninklijke magt behoort, en daarom met aanvoering van zeer wijze gronden verlangd, dat die benoemingen door den Koning zouden geschieden, op eene voordragt van drie kandidaten door de provinciale staten. Desniettegenstaande luidt art. 59 van dit voorstel: *Wanneer eene plaats van regter, plaatsvervanger of griffier of van kantons-regter openvalt, zal de regtbank, met inachtneming van art. 55, aan den president en prokureur-generaal van het provinciaal geregtshof eene lijst van aanbeveling aanbieden van drie kandidaten, welke lijst aan den Koning zal worden aangeboden, om daarop zoodanig acht te slaan, als hij zal dienstig oordeelen.*

12°. Alle de afdeelingen zijn in 1820 van oordeel geweest, dat de arrondissements-regters voor hun leven moeten benoemd worden, ten minsten wanneer dezelve, na eene beproeving van vijf jaren, herkozen worden; en onder de gronden voor dat gevoelen hebben zij aangevoerd, dat eene tegenovergestelde bepaling deze regterlijke ligchamen in minachting zal brengen, en beletten dat men goede regters hebbe. Desniettegenstaande luidt art. 58 van dit voorstel: *De presidenten, vice-presidenten, gewone regters en hunne plaatsvervangers, mitsgaders de regters uit den koophandel, worden door den Koning benoemd voor vijf jaren, doch kunnen ten allen tijde op nieuw worden benoemd.*

Aangaande de voordragt van te benoemene kantons-regters, derzelver competentie en verdere bevoegdheden, zijn meerdere bedenkingen in 1820 door de vertegenwoordigers des volks in het midden gebragt, welke, met zoo vele andere redenen der verwerping dier voordragten, thans in den wind geslagen zijn.

De nalezing van dat alles, en de overpeinzing van deze belangrijke onderwerpen, beveelt de schrijver den belangstellenden vaderlander aan. Hij heeft voor zijn oogmerk hier genoeg aangevoerd, om de vraag te doen beantwoorden, of dit voorstel van regterlijke organisatie door de vertegenwoordigers des volks aangenomen *kan* worden.

REGTERLIJKE ORGANISATIE.

De vreemdste alleronverwachtste maar: *de regtbank van het arrondissement Almelo zal bij de eventuele organisatie der regterlijke magt worden gesupprimeerd*, klonk de ruim zestig duizend ingezetenen van dat arrondissement, welke aldaar, sedert zestien jaren, in hunne civile processen, *talrijker dan die der* BEIDE *overige arrondissementen van Overijssel, Deventer en Zwolle*, goed regt verkregen, *terwijl* de vonnissen, in het hoogste ressort te 's Gravenhage gewoonlijk geconfirmeerd, als een donderslag in de ooren! Terwijl het, voorwaar! niet kon missen, of zij, die, *voor* de voormalige fransche en thans nog vigerende manier van procederen, steeds, in hunne eigene steden en dorpen, voor de respective drosten-, stad- en land-geregten, hunne burgerlijke geschillen, ter eerster instantie, konden doen behandelen en beslissen, en thans, op den grootsten afstand, slechts ruim vijf uren van den zetel der regtbank, in de stad Almelo gevestigd, zijn verwijderd, werden met diepe ontroering vervuld bij het verspreiden der ontzettende tijding: *van uwe, door alle tijden heen, geëerbiedigde regten, waarschijnlijk door het beleid van enkele heerschzuchtige of belangzoekende individu's in eene der groote steden, wier plan medebrengt, ten uwen laste, de regterlijke magt op één punt te concentreren, beroofd, zult gijlieden voortaan, in deze of gene dier steden, aan den uitersten rand uwer provincie, op eenen afstand van acht, tien, twaalf en zestien uren uwer woningen gelegen, regt komen zoeken en hooren uitspreken, wanneer hetzelve slechts eene waarde boven f 200 ten onderwerp heeft: terwijl dezelfde advokaten en één ligchaam van regters uwe belangen ter eerster instantie en in het hoogste ressort zullen bepleiten en wijzen.* Hiervandaan de algemeene kreet, welke tegen dat gedeelte van het ontwerp der wet in dit arrondissement zich heeft aangeheven: — en hiervandaan dan ook, dat een Twentenaar, niet gewoon en ook misschien weinig geschikt de pen in het publiek te voeren, niet langer *kan*, niet langer *mag* zwijgen, maar, met eene gepaste vrijmoedigheid, dezen allerzwaarsten slag, welke dit arrondissement met mogelijkheid kan toegebragt worden, zal trachten af te weren, door de zoo in het oog loopende als gewigtige bezwaren, tegen dat gedeelte der wet in het midden te brengen, — en wel

1°. Zoo ten opzigte der ingezetenen van het arrondissement Almelo;
2°. Betrekkelijk de prompte handhaving der correctionele en criminele justitie; en
3°. Als ten opzigte der schatkist.

Ad primum. *a.* De ingezetenen van het arrondissement Almelo zijn, ingeval van proces, wanneer de advokaat of pleitbezorger hen moet spreken (en hoe dikwerf is zulks niet noodzakelijk in den loop eener procedure?) telkens verpligt, reizen van twee, drie, vier en vijf dagen te ondernemen; — op de kortste distantie hebben zij twee en op de verste vijf dagen noodig. — In mijnen geest zie ik met bitteren weemoed en innig medelijden den schramelen landman, met een sober stuk brood voorzien, tot vermijding van verteerings-kosten, over den weg dwalen en met vermoeide, en gedurende al dien tijd, aan zijnen veldarbeid tot zijnen schade onttrokken leden, de verwijderde hoofdplaats der provincie, den zetel des regts intreden; — en diep doordrongen van het gevoel der vaderlijke zorg van onzen geëerbiedigden Koning voor het heil zijner onderdanen, zoo zegt mij mijn hart, dat de oppering van dit wezenlijk bezwaar, indien het tot Hoogstdeszelfs troon mag doordringen, alleen voldoende zal zijn, voor de ingezetenen van dit arrondissement, om de toekomst gerust af te wachten.

b. Hoe dikwijls ontstaan er niet kwestien over eigendomsregten, servituten enz., waarbij getuigen-verhooren en oculaire inspectien te pas komen? Welke groote kosten, wegens defroijement voor verzuim, reis en verteering der getuigen, zullen die getuigen-verhooren, wanneer zij voor den regter-kommissaris, ter plaatse waar de regtbank is gevestigd, moeten gehouden worden, niet veroorzaken? hoe enorm zullen zij niet wezen, wanneer de regtbank een regter-kommissaris uit haar midden, geadsisteerd door een griffier of commis-griffier, zal delegeren, om de getuigen op de plaats te hooren of de bevinding bij oculaire inspectien op de kwestieuse plaatsen te constateren, — en wanneer de advokaten en pleitbezorgers, tot adsistentie hunner clienten, het rijtuig van den gedelegeerden regter zullen verzellen? en wat zal het gevolg van dat alles zijn? — Eenvoudig, dat, wanneer een klein landbezitter van mindere bouwhoeven van *f* 1000, *f* 2000 à *f* 3000, over zijnen geringen eigendom in procedure geraakt, of denzelven moet laten varen of gevaar loopt totaal geruineerd en tot den bedelstaf gebragt te worden; — dat, indien hij evenwel zijn regt niet wil laten steken, maar doet gelden, in zoodanig geval de regter, afgeschrikt door de groote kosten en met een zeker medelijden bevangen, liever op de ingediende stukken zal regt spreken, dan nader inquireren op getuigen-verhooren en oculaire inspectien, anderzins zoo noodzakelijk in dergelijke verschillen; — dat een crediteur, ontmoedigd door den verren en kostbaren weg, om zich, veelal tegen minder solvabele debiteuren, regt te verschaffen, liever zijn minder belang zal opofferen, dan een grooter, tot verkrijging van dat mindere, in de waagschaal stellen, en dat eindelijk, op deze wijze, de ingezetenen van het arrondissement Almelo van de uitoefening en handhaving hunner burgerlijke regten grootendeels zullen worden verstoken, en, indien men onvermoedelijk mogt willen tegenwerpen, dat de enquêtes en oculaire inspectien zouden kunnen worden gedemandeerd aan de vrederegters en hunne griffiers van die kantons, waar de kwestieuse eigendommen zijn gelegen, zoo antwoord ik dezulken, dat alsdan den vrederegter een attribut zoude gegeven worden, hetwelk hij niet bezit noch kan bezitten; terwijl, al konde deze maatregel evenwel daarom genomen worden, desneen, hierdoor echter de reizen van advokaten en pleitbezorgers (en waarlijk die heeren reizen niet als bedelaars) niet zouden voorgekomen worden; terwijl ook niet de groote zwarigheid, dat men min belangrijke zaken liever à l'abandon zal geven, dan dezelve met groote kosten poursuiveren, nimmer kan worden opgeheven.

Ad secundum. Een ieder, welke, vóór de vestiging der correctionele regtbank te Almelo, den toestand van dit arrondissement, ten opzigte van slagerijen, geweldadigheden en diefstallen en de toenmalige middelen ter fnuiking van dergelijke enveldaden en ter handhaving der justitie gekend heeft, en dit een en ander vergelijkt met den tegenwoordigen staat van zaken, deze toch zal volmondig moeten erkennen den weldadigen invloed, welke deze regtbank aldaar heeft te weeg gebragt. Trouwens, wie zal met eenigen plausibelen grond kunnen beweren, dat in een open, uitgebreid en nog met groote velden en geisoleerde plaatsen, zoo geschikt voor misdrijven, voorzien landschap en op de grenzen van het rijk, waar het gespuis van in- en uitheemschen zich zoo gaarne ophoudt, gelegen, over eene bevolking van 60,000 zielen, waarvan een aantal der grensbewoners zich met den, voor de maatschappij zoo verpestenden sluikhandel onledig houdt, niet eene correctionele regtbank, niet het waakzaam oog en de werkzame hand van een officier des Konings en van een regter-ter instructie allernoodzakelijkst zijn, ten einde door snelle en krachtdadige maatregelen, zoo heilzaam tot ontdekking der wanbedrijven, de justitie klem bij te zetten? Hem, die daaraan twijfelt, verwijs ik naar het groot aantal, hoezeer in eene van jaar tot jaar verminderde verhouding, van correctionele vonnissen, dat der beide regtbanken van Deventer en Zwolle te zamen verre overtreffende, bij de regtbank te Almelo gewezen; terwijl men eindelijk als het ware op de vingers kan berekenen, dat, indien deze regtbank wordt gesupprimeerd, dit arrondissement zal terugzinken tot den verouderden, ofschoon bij sommigen, om vuig gewin, in deze dagen nog niet ganschelijk vergeten staat van zaken, toen de landzedelijke wet, in verbis: *wie vechtender hant, uit hevigen moet, sonder opzet, iemand wondet, dat hij daeraan sterft, en met het lijf ontkomt, die sal in 't lant niet weder mogen komen, noch vrij geleide genieten, ten ware hij met het bloed gesoent hadde*, enz., de bevoegdheid gaf, over niet opzettelijken doodslag met de bloedverwanten van den gevallenen te transigeren; hetwelk men met nog te meer vertrouwen kan verzekeren, als men zich kan overtuigd houden, dat dergelijke eigenbatige arbiters nog wel aanwezig zijn, maar, bevreesd voor het nabijzijnd oog der heilige Nemesis, thans zich verbergen, en niet zullen nalaten, bij hare verwijdering, uit hunne schuilhoeken voor den dag te komen.

Ad tertium. Hoe! hoor ik uitroepen, zal de vernietiging uwe regtbank niet eene bezuiniging voor de schatkist daarstellen, en hoe kan dezelve dan een bezwaar opleveren? Waar de uitoefening en handhaving der burgerlijke wetten worden belemmerd, waar de politie haren voornaamsten steun, vooral in een open land, wordt ontrukt, daar verliezen de eigendommen grootendeels hunne waarde. Dit verlies drukt niet alleen den eigenaar, maar stuit natuurlijk op de schatkist terug.

Als de correctionele regtbank naar eene der grootere steden van de provincie wordt verlegd, dan zullen de getuigen, soms twaalf en meer in een enkel correctioneel wanbedrijf noodzakelijk, op de publieke instructien moeten compareren, en, tot groot bezwaar voor de schatkist, vermits de gecondemneerden bijna nooit iets bezitten, om de misen der justitie te kunnen voldoen, voor reis, verzuim en verteering van drie tot vijf dagen moeten worden schadeloos gesteld; terwijl de getuigen, in de hoofdplaats van het arrondissement Almelo gehoord wordende, 's morgens van en 's avonds naar huis kunnen gaan.

Hiermede oordeel ik genoeg te hebben aangevoerd, om te doen zien, dat, indien de civile en correctionele regtbank van het arrondissement Almelo wordt gesupprimeerd, die ingezetenen verstoken worden van een regt, hetwelk zij van ouds hebben uitgeoefend en hun door alle tijden heen is gewaarborgd; terwijl hun daardoor een onberekenbaar nadeel wordt toegevoegd, zonder de minste noodzakelijkheid, tevens den arm der justitie zal verlamd worden en dit alles ten nadeele van 's rijks belang moet te zamenwerken, en wensch en vertrouw derhalve ook, dat onze vertegenwoordigers in de Staten-Generaal, op welke ruim zestig duizend hunner committenten thans *hunne blikken scherp hebben gevestigd*, bij de eventuele discussien over de wet, met kracht van redenen, het grootste onheil, waarmede hunne hoofden bedreigd worden, zullen trachten af te wenden, op dat nimmer het hatelijke devies, *hic Drusus jura dixit tubantibus*, van het slot te Bentheim door den tand destijds bijna weggevreten, in de eene of andere poort der groote steden van Overijssel moge prijken.

A. d. 17 Febr. 1827.

N. N.

Wij zijn verzocht de volgende verdediging der Concept-Wet op de *organisatie der Regterlijke magt* te plaatsen.

Aan de Redactie.

Daar het plan van de organisatie der justitie thans op bijna alle gezelschappen aan de orde van den dag is, en over hetzelve even zeer geschreven als gesproken wordt, en ieder zijn gevoelen, hetzij publiek, hetzij privaat, naar het oogpunt waaruit hij hetzelve beschouwt, aan den dag legt; verzoek ik een plaatsje voor dit mijn geschrijf in Uwe Courant, als behelzende een, zoo als mij voorkomt, niet onbelangrijk oogpunt, uit hetwelk de Nederlander het plan van organisatie wel mag beschouwen, — en de verwezenlijking van hetzelve te gemoet zien.

Hetzelve is een ontwerp van de organisatie van de Regterlijke magt, door Nederlands Koning aan het Nederlandsche volk aangeboden, ter vervanging van eene Regtspleging, door den wil van Europa's dwingeland bij de vernietiging van ons volksbestaan de Nederlanders opgedrongen.

En is, uit dit oogpunt het plan beschouwd, het niet te wenschen, dat het door de Staten-Generaal worde aangenomen?

Hetzelve moge dan van sommige practiseerende regtsgeleerden, zoo als een Schrijver in Uw blad meldt, ongunstig beoordeeld worden: — dan hoe zal men iets van te voren met grond beoordeelen, waarvan men de practijk nog niet gezien heeft, van iets, hetgeen door de practijk alleen gewijzigd en langzamerhand beschaafd wordt? — en hoe verschillend waren van te voren de regtsplegingen in ons vaderland? Dezelven verschilden in iedere provincie, — en uit welke der provincien zullen nu de pracitserende regtsgeleerden hier het vonnis vellen? — Het plan is geheel nieuw, geheel nieuw voor alle provincien.

Ja, maar er zijn op hetzelve verscheidene niet ongegronde aanmerkingen te maken.

Maar zijn er geen aanmerkingen te maken op de nog in vigeur zijnde Fransche wetboeken? — geene problematique aanmerkingen, maar aanmerkingen, wier juistheid door de practijk buiten allen twijfel zijn gesteld! — en om maar een paar uit zoo velen voor te dragen: — *één man*, een regter van instructie, kan, ingevolge de magt waarmede hij bijzonder is bekleed, over de vrijheid van zijne medeburgers, weken, ja maanden lang, volgens de wet, alleen beschikken! — de absentie van *één* getuige bij een Hof van assises, kan de gevangenis van eenen beschuldigde gedurende drie maanden verlengen, alhoewel hij een paar maanden van te voren in den kerker reeds moge gezucht hebben! — In welke provincie van de Nederlanden hebben van te voren zulke wetten bestaan, die de vrijheid der burgeren, en met dezelve hunne eer en fortuin van de beschikking van *één* mensch, en van zoodanige toevallige omstandigheden afhankelijk maakten?

Deze wetten bestaan nog! — doch het is een geluk, dat Neêrland regters heeft, die door kunde en regtschapenheid de hun toevertrouwde posten eer aandoen.

En, nu biedt Z. M. eene nieuwe organisatie voor de justitie aan het Nederlandsche volk aan, zamengesteld door mannen, die zeker geen vreemdelingen zijn in wat tot eenen geregelden loop der justitie betrekking heeft; terwijl aan het hoofd der justitie een man luisterrijk praalt, die in vroegere, min glansrijke, loopbaan, met alle de bijzonderheden van eene regtige administratie der justitie is bekend geworden. Zouden wij Nederlanders nu niet wenschen, dat eindelijk de onzekere staat van de justitie werd opgeheven, en door een grondwettig bestaan vervangen, waardoor eene nieuwe zuil, die aan het Nederlandsche Staatsgebouw vastheid en duurzaamheid moet geven, wordt opgetrokken? Zouden wij niet wenschen, dat de Fransche wetboeken vervangen wierden door eene vaderlandsche wetgeving, waarop de vrij geworden landen van Europa zich reeds sedert lang hebben mogen verhovaardigen? — en dat het voorgedragene plan van organisatie van de justitie, al is het dan niet volmaakt, en al laat het, in veler oogen, veel te wenschen over, als een product van Nederlandschen bodem, worde aangenomen? W.

DE KREUPELE LEIDT DEN BLINDEN.

„In het afgeloopen jaar zijn, door het Zendeling-genootschap te *Londen*, 10 en een halve millioen exemplaren van deszelfs werken uitgegeven. — Men rekent op meer dan 100 millioen het getal exemplaren, door dit genootschap, in alle talen, sedert deszelfs oprigting, in het licht gegeven. Sedert 1808 is er door hetzelve in 42 onderscheidene staten gedrukt geworden. De ontvangst van het genootschap beliep in 1826, zoo in *Engeland* als in *Amerika*, omtrent 1,600,000 dollars."

Dit artikeltje stond in het *Haagsche* DAGBLAD van Vrijdag den 12. Januarij ll., bl. 3, col. 2, juist boven een ander, alwaar men (billijk!) den spot dreef met een Hoogduitschen Journalist, die gepraat had van „de afdamming van het Amsterdamsche *Ypsilon*."

Helaas! *Turpe est Doctori, etc.* (De geleerde Dagbladschrijver zal dit wel kunnen aanvullen.)

Maar nu *brilleert* de *Nederlandsche Staats-Courant* van Maandag den 16. Januarij met dit zelfde geschoten bokjen! — *Brilleert*, zeggen wij, want hij discht het op, zonder, (naar zijne anders zoo voorzigtige gewoonte) te zeggen, hoe hij er aankomt, maar als eigen nieuws, onder het artikel GROOT-BRITTANNIE, LONDEN, *den 9. Januarij*. — En evenwel is het indedaad belangrijk berigt, zoo als het daar staat, *non-sens*. Maar voor *Zendeling-Genootschap* leze men *Bijbel-Genootschappen* en de millioenen exemplaren *van deszelfs werken*, versta men van Bijbels of N. Testamenten. — En dan wilden wij nog wel eens weten, hoe de ontvangt van het Zendeling- (Bijbel-)Genootschap te *Londen*, in *dollars* berekend komt; en de Engelsche en Amerikaansche Bijbel-Genootschappen, die onderling geen ander of grooter verband hebben, dan het Nederlandsche met een van beiden, als één ligchaam voorgesteld worden?

TOONEEL-BERIGT.

Op Vrijdag den 23. Februarij te DEVENTER, *en*
Op Zaturdag den 24. Februarij te ZUTPHEN,

Zullen de Nederlandsche Tooneellisten, onder protectie van Z. K. Hoogheid den Prins van Oranje en directie van *O B E L T*, *K U P* en *DE K O N I N G*, de eer hebben te vertoonen;

DE LAAUWERKRANS OF HET GEZAG DER WETTEN.

Groot en zeer beroemd Tooneelspel, in *5* bedrijven. Naar het Hoogduitsch van den vermaarden ZIEGLER. Nooit alhier vertoond.

Gevolgd van:

BROUWER EN GRAASBEEK,

OF

DE VROLIJKE NEDERLANDSCHE SCHILDERS.

Blijspel met Zang, in een bedrijf, door C. A. VAN RAAY.

ARNHEM, den 22. Februarij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 21. Feb. 2 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 10 D
Den 22. dito 2 El 7 Palm *5* Duim; gewassen *5* D. gevallen, 0 D

Ondertrouwd:

C. H. HINK,
van *Wezel*,
en
S. A. VAN ELDIK.

NYMEGEN,
den 21. Februarij
1827.

Mijne geliefde Huisvrouw, *H. E. T H I E M E*, verloste heden morgen zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER.

ARNHEM,
den 19. Februarij
1827.

R. VAN SOMEREN.

Den 21. Februarij 1827, beviel te ARNHEM van eenen welgeschapen ZOON, *M. VAN M A A N E N*, Echtgenoote van

E. ROELOFSEN.

Heden morgen ten elf ure overleed, tot mijne en mijner vijf Zonen bittere droefheid, aan verval van krachten, in den ouderdom van ruim 62 jaren, na eene genoegelijke echtverbindtenis van ruim 24 jaren, mijn waarde Echtgenoot, de Heer *H E N R I C U S W I L L E M C O R N E L I S C R O O S W Y C K*, in leven *oud Ontvanger van 's Rijks Accijnsen alhier.*

ROTTERDAM,
den 14. Februarij 1827.

G. VAN DER NOOT,
Wed. H. W. C. CROOSWYCK.

Heden, in den vroegen morgen, overleed, na eene kortstondige doch hevige ziekte, ten gevolge eener catharale bezetting op de borst, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote, *A. M. B O N D I X*, in den ouderdom van ruim 47 jaren.

KLINGELBEEK,
bij ARNHEM,
den 17. Februarij 1827.

J. P. MULLER.

Heden overleed alhier de Hooggeboren Jonkvrouwe, *C H A R L O T T A L O U I S A GRAVINNE VAN B Y L A N D*, in het tachtigste jaar van haar leven.

ARNHEM,
den 19. Februarij 1827.

B E K E N D M A K I N G.

De VEEMARKTEN, te *HUISSEN*, zullen jaarlijks gehouden worden (en wel voor de eerste maal in 1827) de twee laatste Donderdagen in *April* en den eersten Donderdag in *Mei*.

§ § § COMMISSARISSEN DER NEGOTIATIE voor den STRAATWEG tusschen de *G R E B B E* en *D I E R E N*, adverteeren mits deze, dat derzelver JAARLYKSCHE REKENING en VERANTWOORDING, over 1826, zal plaats hebben in bijzijn van zoodanige geïnteresseerden, als daarbij verkiezen tegenwoordig te zijn, op Maandag den 5. Maart 1827, des middags te 12 uren, op het Gouvernements-Gebouw, te *Arnhem*.

V E R K O O P I N G

VAN EEN

GROOTEN UITERWAARD EN BOUWLAND.

De Notaris *T H E O D O R U S J A C O B U S VAN E V E R D I N G E N*, residerende te *Tiel*, Provincie *Gelderland*, zal, namens zijne principalen, op Woensdag den zevenden Maart 1827, des voormiddags om elf uren, te *Tiel* voormeld, in het *Hollandsche Koffijhuis*, publiek aan de meestbiedenden, finaal verkoopen:

1. Een UITERWAARD, *de Middelwaard* genaamd, groot ruim dertig Bunders, gelegen langs den Rijn, tegen over de Stad *Rhenen*, onder het Kerspel *Kesteren*, in *Neder-Betuwe*, Provincie *Gelderland*; zijnde dit Perceel bij den op den 14. Februarij 1827 plaats gehad hebbenden inzet, gebragt, tot de som van twee en dertig duizend vier honderd Guldens, Zegge *f* 32,400 — 00. En;
2. Ongeveer drie Bunders BOUWLAND, onder *Meerten*, Gemeente *Lienden*, Provincie voormeld, gelegen; bij voormelden inzet gebragt tot de som van twaalf honderd negentig Guldens, Zegge *f* 1290 — 00.

Nadere informatien zijn te bekomen bij gemelden Notaris *VAN E V E R D I N G E N*.

*** UIT DE HAND TE KOOP

Eene zeer goede BOEKDRUKKERS-PERS, ingerigt voor groot formaat, en in der tijd gemaakt door den beroemden A. BLAEU. — Met gefrankeerde brieven te bevragen ter Boek- en Courant-Drukkerij van *C. A. T H I E M E*, te *Arnhem*.

§ § § Diegene, welke een HOND mogt verloren hebben, adressere zich bij den Uitgever dezer Courant.

*** Bij *S. DE VISSER*, Boekverkooper in *'s Gravenhage*, is gedrukt en uitgegeven: AANTEEKENINGEN VAN C. KRUSEMAN, BETREKKELIJK DESZELFS KUNST-REIS EN VERBLIJF IN ITALIE, verzameld en uitgegeven door *A. ELINK STERK Jr.*, met platen, gr. 8vo. de prijs is *f* 2 : 90. — Hetzelve is ook te bekomen bij den uitgever dezer en verder alom.

*** Bij den Boekhandelaar *C. A. THIEME* te *Arnhem*, is van de Pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

I. LOTGEVALLEN VAN LODEWYK MANHEIM. Eene op waarheid gegronde Geschiedenis. (*Niet vertaald*) . . *f* 2 — 00
II. LAUWERKRANSJE ter belooning en aanmoediging der lieve Jeugd; met 6 gekleurde plaatjes . . . . . *f* 0 — 90
III. Dr. H. G. TZSCHIRNER, Twee Brieven, naar aanleiding van het onlangs te *Dresden* uitgekomen werk: *de Zuivere Katholieke Leer* . . . . *f* 1 — 25
Bij dit werkje zijn gevoegd twee hoogst belangrijke bijdragen, den overgang van twee personen uit de Roomsche tot de Hervormde Kerk betreffende. Deze personen zijn de Heeren MOLLARD-LEFEVRE uit *Lijon*, in *Frankrijk*, en JOSEPH BLANKO, eertijds Spaansch Geestelijke.
IV. G. H. HEIN, N. S. HOEK en W. VAN VLOTEN, predikanten te *Kampen*, DRIE LEERREDENEN tot besluit van het jaar 1825 en ter opening van het jaar 1826 . . . *f* 0 — 90

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.